

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์กับการสื่อสารเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้เรียกได้ว่าการสื่อสารตลอดเวลาตั้งแต่เรตื่นนอน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารกลุ่มใหญ่ การสื่อสารมวลชน นอกจากนี้มนุษย์ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการดำรงชีวิตและเพื่อให้อยู่กับคนอื่นในสังคมได้ และการสื่อสารยังเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการทางสังคม ที่ก่อให้เกิดการรวมตัว ตั้งแต่สังคมขนาดเล็ก คือ ครอบครัว ชุมชนเผ่าพันธุ์ และสังคมขนาดใหญ่ระดับประเทศ ยิ่งสังคมที่มีความสลับซับซ้อน การสื่อสารยิ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและไม่เข้าใจแก่สมาชิกในสังคม การสื่อสารสามารถสร้างวัฒนธรรมของมนุษย์ ซึ่งอิทธิพลที่จะทำให้เกิดวัฒนธรรมส่วนมากเกิดขึ้นมาจากความเชื่อทางศาสนา อันเป็นที่พึงพิงทางใจมวลมนุษยชาติ การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือในการรักษา และสืบทอดความเชื่อหรือคำสอนทางศาสนาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นถัดไป (ธีระพล มะอาจเลิศ, 2556) จะเห็นได้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตกับมนุษย์เป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการสื่อสารสามารถสร้างวัฒนธรรม เชื่อมโยงศาสนาและเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้

การอยู่ร่วมกันของมนุษย์สามารถเกิดความขัดแย้งขึ้นได้เนื่องจากต่างคนต่างความคิดต่างคนต่างมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป จากข้อมูลศูนย์สุขภาวะทางจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงมักจะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคม กลุ่มชุมชน หรือแม้แต่ประเทศ การอยู่เป็นกลุ่มนั้น ให้ประโยชน์กับมนุษย์ทั้งการมีบุคคลคอยช่วยเหลือ และมีความปลอดภัยมากกว่าการอยู่ตัวคนเดียว อย่างไรก็ตาม การอยู่เป็นกลุ่มนั้น นำมาซึ่งความขัดแย้งได้” ศูนย์สุขภาวะทางจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2559, 29 กุมภาพันธ์ สืบค้นจาก <http://www.chulawellness.com/index.php?>) จะเห็นว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข รวมถึงการส่งผ่านวัฒนธรรมต่าง ๆ ไปยังคนรุ่นหลังได้ เช่น การถ่ายทอดความรัก ความอบอุ่น การจัดระเบียบทางสังคม ความเชื่อ ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มนุษย์สามารถสร้างได้ แต่ศาสนาสามารถเป็นที่พึ่งทางใจของมนุษย์ ดังคำกล่าว

ที่ว่า “ศาสนาทุกศาสนา จะเป็นที่พักทางใจของมนุษย์ มีหลักธรรม คำสั่งสอนที่มุ่งหมายสั่งสอนให้คนที่เป็นสมาชิกในสังคมเป็นคนดี มีคุณธรรม มีเหตุผลและศรัทธาในความถูกต้อง มีพิธีกรรม และเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นศาสนานั้นๆ บุคคลไม่ว่าจะอยู่ในฐานะบทบาทใดจะต้องยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะธรรมหรือหลักคำสอนจะช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้ อีกทั้งจะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ” ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการดำเนินชีวิต (2559, 29 กุมภาพันธ์ สืบค้นจาก <http://learning.eduzones.com/67400/%>)

สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาของพระพุทธองค์และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวตะวันออก หลักคำสอนของพระพุทธองค์ได้ครอบคลุมถึงเรื่องการสื่อสารของมนุษย์ทั้งในด้านการรับรู้ การพูด การฟัง การเปิดรับสาร ความคิดและความเชื่อ ซึ่งหลักการสื่อสารตามแนวพระพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารในยุคปัจจุบัน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นค่านิยมหลักทางด้านจิตวิญญาณในการดำเนินชีวิตของคนไทย อาจกล่าวได้ว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ปัจจัยที่ทำให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่ได้ยาวนาน คือ กลยุทธ์การเผยแผ่พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเหล่าพระอรหันตสาวกตลอดถึงพุทธบริษัท 4 (ภิกษุ, ภิกษุณี, อุบาสก, อุบาสิกา) (สาวดี วิสารทวิสิษฐ์, 2555)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์นั้น จะพบในการพัฒนาและกระบวนการสื่อสารของพระสงฆ์ เช่น พรหมนิภา วงษ์มิตร (อ้างถึงใน ยุทธนา สุคนธ์, 2555 น. 3) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนา พบว่า การเป็นผู้นำความคิดเห็น ความน่าเชื่อถือ พฤติกรรมสื่อสารของพระสงฆ์ ปริมาณการรับสารของประชาชนจากพระสงฆ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน พระสงฆ์มีความเป็นผู้นำในระดับสูง มีความน่าเชื่อถือในระดับสูง มีพฤติกรรมการสื่อสารในระดับมาก ช่อฟ้า เกตุเรืองโรจน์ (อ้างถึงใน ธวัชชัย ดวงไทย, 2556 น. 6) ศึกษาเรื่องกระบวนการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาจุติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) พบว่า พระสงฆ์ที่มีความสามารถทางการสื่อสารจะใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเป็นรูปธรรม ไม่ใช่คำศัพท์ภาษาบาลี มีการยกตัวอย่างและการเปรียบเทียบอุปมา ซึ่งพระสงฆ์มีรูปแบบการถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมให้ความสำคัญโดยเน้น “การถ่ายทอด ให้ร่วมสมัย” มีความเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบัน โดยการนำสถานการณ์ประกอบด้วยการใช้ภาษาต้องเป็นภาษาของคนร่วมสมัย ใช้ประสบการณ์ตรงเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมอย่างถึงแก่น

จินตวิรุ์ เกษมสุข (2554 น. 67) กล่าวว่า “พระสงฆ์ถือเป็นผู้ส่งสารที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารผ่านรายการโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อต่าง ๆ อีกมากมาย รวมไปถึงการจัดการอบรมซึ่งถือเป็นสื่อกิจกรรมที่มีพระสงฆ์เป็นผู้ส่งสารและถ่ายทอดสารได้เป็นอย่างดี”

ในยุคของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมของคนในสังคม และที่สำคัญต่อเด็กและเยาวชนไทย ทั้งกระแสการแข่งขันทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมต่างชาติผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อมวลชนในหลายรูปแบบได้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลง ด้านค่านิยม วัฒนธรรมความเชื่อของคนในสังคมไทย จนก้าวไปสู่สังคมวัตถุนิยม และบริโภคนิยม รวมถึงคนไม่น้อยในสังคมไทยโดยเฉพาะเยาวชนบางส่วนเริ่มหันห่างศาสนา และจะส่งผลให้เกิดความห่อหุ้มในศีลธรรมและจริยธรรมมากขึ้น มีงานวิจัยหลายชิ้นที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาทางสังคมของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ งานวิจัยเรื่องคุณภาพวัยรุ่นนักรักเรียนนักเรียนสายสามัญและสายอาชีพในเขตกทม. ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา ของ นายแพทย์ สุริยเดช ทวีปาคี สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (2549 น. 12) พบว่า วัยรุ่นไทยขณะนี้ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ชุมชนอ่อนแอและไม่สนใจซึ่งกันและกัน ผลงานวิจัย โครงการ Child Watch 2548-2550 ของสมพงษ์ จิตระดับ (2550 น. 6) ที่ศึกษาสถานการณ์ของเยาวชนด้านการศึกษาในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล พบว่า เยาวชนในกรุงเทพฯและปริมณฑลกลุ่มที่โดดเด่นมากที่สุด ได้แก่ อุดมศึกษาและกลุ่มเด็กที่ลอกการบ้านเพื่อน หรือข้อสอบเพื่อนมากที่สุด ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นอกจากนี้ยังพบว่า สิ่งที่กำลังระบอบามากที่สุดในกลุ่มเด็กและเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้แก่ยาเสพติด (สุริยเดช ทวีปาคี 2549, สมพงษ์ จิตระดับ 2550, อ้างถึงใน กุลทิพย์ ศาสตรระจุ, 2552 น. 3) จากผลการวิจัยของนักวิชาการข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ขาดคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต ดังนั้นการอบรมเรื่องคุณธรรม จริยธรรมหรือการพัฒนาจิตสำนึกสำหรับเด็กและเยาวชนจึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรควรให้ความสำคัญ เด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในวันนี้ก็เหมือนต้นไม้ที่ขาดรากแก้ว ไม่สามารถเจริญเติบโตเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ผู้ปกครอง ครู พระภิกษุสงฆ์ ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการทำหน้าที่อบรม สั่งสอน ปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม และสิ่งที่ถูกต้องให้เด็กและเยาวชน ในการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้าและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขโดยการวางรากฐานของการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบให้แก่กลุ่มเด็ก และเยาวชน

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ เป็นที่ยอมรับกันว่า มีความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับความสะดวกสบายทางด้านวัตถุมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันความเสื่อมทางด้านจิตใจก็ทวีขึ้นจนเป็นที่น่าวิตก ดังจะเห็นได้จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสลับซับซ้อน เช่น ผู้คนไม่เคารพต่อหลักของศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ขาดระเบียบวินัย จึงส่งผลให้สภาพสังคมล่มสลาย เกิดปัญหามากมายดังที่เห็นเช่นทุกวันนี้ จนกล่าวได้ว่า **“พัฒนาเพียงแต่ด้านวัตถุแต่ไม่พัฒนาด้านจิตใจ”** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มักจะไม่สนใจธรรม ไม่เรียนรู้ธรรม และไม่มีธรรมอยู่ในจิตใจแล้ว ยิ่งทำให้พวกเขาขาดที่พึ่งทางใจ ไม่มีภูมิคุ้มกันด้านจิตใจ มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ หลงยึดติดอยู่กับความเจริญทางด้านวัตถุนิยมมากไป และความเสื่อมลงทางด้านจิตใจกลับเกิดมีมากขึ้น คือ มีความย่อหย่อนในด้านศีลธรรม จริยธรรม ฉะนั้น ปัญหาสังคมหลายด้านจึงรุมล้อมคุกคามเด็กและเยาวชนให้หลงผิด และมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเดิม ขาดระเบียบวินัย มีค่านิยมในทางฟุ่มเฟือย เห็นแก่ตัว ส่งผลให้วิถีชีวิตและค่านิยมดั้งเดิมที่สั่งมาตามโครงสร้างของสังคมไทยจางหายไป เพราะไม่มีการศึกษาธรรม ไม่ยึดถือปฏิบัติตามหลักศีลธรรม เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันก่อปัญหามากมายขึ้น เช่น ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ปัญหาการระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนเยาวชน ปัญหาการประพฤตินอกระบบไม่เหมาะสมในเวลาเรียน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น เป็นต้น

จากปัญหาของเด็กและเยาวชนดังกล่าวนี้ การกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาเด็กเยาวชนในภาวะเสี่ยงในขณะนี้ เป้าหมายสำคัญคือ การพัฒนาคน ซึ่งคนในที่นี้คือเด็กและเยาวชน อันเป็นพลังของชาติให้ถึงพร้อมในทุกด้านทั้งพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม คุณธรรมจริยธรรม ป้องกัน เสริมสร้างอย่างถูกวิธี มีความเหมาะสมกับช่วงวัยพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในช่วงนี้ โดยการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านร่างกาย ก็ต้องมีความแข็งแรงโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดต่าง ๆ ที่จะทำให้อวัยวะทรุดโทรม ในด้านจิตใจก็ทำให้มีความสะอาดบริสุทธิ์มีจิตใจที่สดชื่น เบิกบานพร้อมในการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีอารมณ์ที่มั่นคง

วัดไทรงาม (ป่า) เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดกำแพงเพชร แห่งที่ 1 ได้รับการจัดตั้งตามมติ มหาเถรสมาคม ครั้งที่ 31/2544 สังกัด มหานิกาย ตั้งอยู่ที่บ้าน ไทรงาม หมู่ที่ 4 ตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี พระครูโสภณวชิรกิจ ฉายา อุฎฐาโน นามเดิมว่าสง่า จันศิริ เป็นเจ้าสำนักด้วยสภาพแวดล้อมภายในวัดไทรงาม (ป่า) มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน สามารถใช้เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาได้มาก เช่น โบสถ์

ศาลาปฏิบัติธรรมศาลาสวคณต์ ศาลาธรรมะสังเวช เมรุ เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้จากธรรมชาติ และสถานที่จริง ทำให้มีแรงจูงใจ มีความสนใจ มีความกระตือรือร้น ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความซึมซับ ซาบซึ้งได้ง่ายขึ้น ฉะนั้น การอบรมธรรมะในค่ายคุณธรรมจริยธรรมและศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาในวัดไทรงาม (ป่า) แห่งนี้ จึงถือได้ว่าเป็นโครงการที่ได้รับความนิยมจากสถานบันการศึกษาต่าง ๆ มาเข้ารับการอบรมในแต่ละปีเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากตาราง สถิติผู้เข้าอบรมธรรมะในค่ายคุณธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ 1 วัดไทรงาม (ป่า) ตำบล ไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชรประจำปี 2559

ค่ายคุณธรรมสำนักปฏิบัติธรรม วัดไทรงาม (ป่า) แห่งนี้ มีผู้เข้ารับการอบรมได้แก่ นักเรียน เยาวชน ข้าราชการและประชากรทั่วไป รวมทั้งสิ้น 78,107 คน วัดไทรงาม (ป่า) แห่งนี้ จึงได้รับจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2547 พระครูโสภณวชิรกิจ ฉายา อุภูฐานโพรหมพระวิปัสสนา เป็นพระนักเผยแผ่พุทธธรรมได้เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหา และช่วยสังคม โดยให้ความร่วมมือกับทางภาครัฐ ดำรงในพื้นที่ จัดทำโครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับประชาชนทั่วไป เด็กและเยาวชนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยอาศัยหลักธรรมคำสอนและนำพาในการปฏิบัติธรรมให้กับหน่วยงานต่าง ๆ และหน่วยงานการศึกษาในทุกระดับ ของจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่พุทธศักราช 2541 จนถึงปัจจุบัน รวม 19 ปี

โครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร เป็นอีกหนึ่งโครงการที่ได้รับความนิยมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่เห็นความสำคัญโดยนำเด็กและเยาวชนมาเข้ารับการอบรมธรรมะ เป็นโครงการที่เน้นการสร้างศาสนทายาทมากกว่าศาสนสถาน มีผู้เข้าร่วมในโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมแล้วประมาณ 800 รุ่น รุ่นละ 150 คน ในหัวข้อ “รู้ธรรม รู้หน้าที่ ชีวิตสมบูรณ์” โดยแบ่งเป็น 2 หลักสูตรคือหลักสูตรการอบรม 3 วัน 2 คืนและหลักสูตร 5 วัน 4 คืน ทั้งสองหลักสูตรจะมีกิจกรรมที่เหมือนกันคือ ภายในหลักสูตรจะมีกิจกรรมเกี่ยวกับสมาทานศีล สมาทานกรรมฐาน การทำสมาธิภาวนา เติมน้ำมันเจริณสติ สวคณต์ทำวัตรเย็น แผ่เมตตา และฟังธรรมไขข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องกฎแห่งกรรมละเว้นจากการทำบาป มีการฝึกสติฝึกสมาธิในการใช้กับชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนมักเข้าร่วมโครงการค่ายคุณธรรมจริยธรรมของในหลักสูตร 3 วัน 2 คืน ทั้งนี้รูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมะและการวิปัสสนาในรูปแบบการจัดการอบรมจะมีการบูรณาการเนื้อหาสาระให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันและกลุ่มผู้รับสาร หลักสูตรการอบรมโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมของวัดไทรงาม (ป่า) พระครูโสภณวชิรกิจ อุภูฐานโพรหม (พระอาจารย์สง่า) ให้ความสำคัญในหลักธรรมคำสอนเกี่ยวกับเรื่อง วินัยชาวพุทธ ว่าด้วย ทิศทั้ง 6 ทิศ

ค่ายคุณธรรม จริยธรรมมีมานานแล้ว เริ่มจากนายอำเภอสุวัฒน์ พัทธ์ชัยศรี นายอำเภอ ไทรงาม มาขอร้องให้ทางวัดช่วยอบรมนักเรียนให้หน่อย เพราะช่วงนั้นมียาเสพติดเยอะมากเลยให้ ทางโรงเรียนในเขตอำเภอไทรงาม ส่งเด็กมาอบรมโรงเรียนละ 10 คน มีทั้งหมด 13 โรงเรียนทางวัด ออกค่าใช้จ่าย ให้ทั้งหมด มีทั้งหมด 3 รุ่น ต่อมาได้อบรมให้นักเรียน จึงอบรมให้ด้วยงบประมาณ เพียง 5,000 บาท

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ธรรมะผ่าน โครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร โดยศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการ เผยแพร่ธรรมะ อุปสรรคการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการ ความเข้าใจในเนื้อหาธรรมะ ในการอบรมและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในโครงการ ซึ่งเป็นการวัดทั้งผู้ส่งสารและ ผู้รับสารผลการศึกษาที่ได้รับจะนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของโครงการค่ายอบรม คุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร อันจะก่อให้เกิด ประโยชน์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนได้มีหลักในการประพฤติปฏิบัติ ที่ดีในชีวิต และเป็นการธำรงพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ในสังคมไทยสืบไป

2. ปัญหาวิจัย

2.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรมีขั้นตอนอย่างไร

2.2 กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะในโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรม เด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรคืออะไร

2.3 อุปสรรคในการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรคืออะไร

2.4 ผู้เข้าอบรมโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรมีความเข้าใจเนื้อหาธรรมะจากการอบรมอย่างไร

2.5 ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็ก และ เยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรมีความพึงพอใจในระดับใด

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร

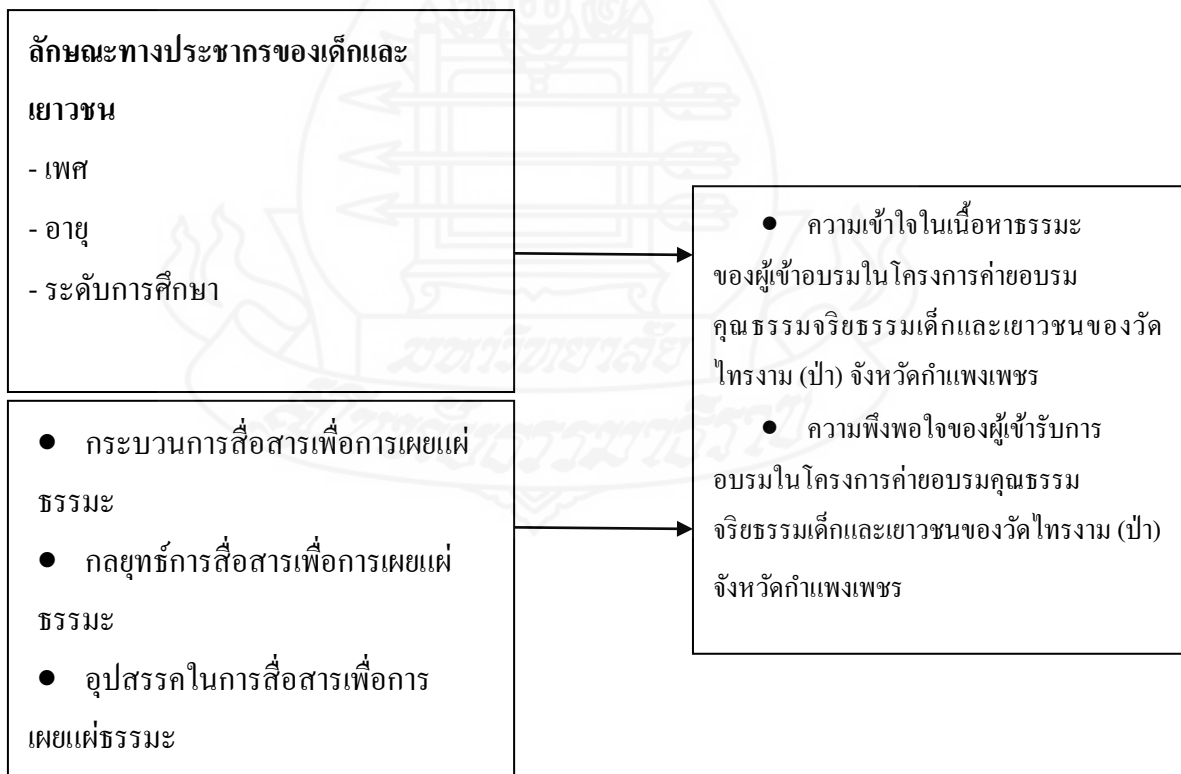
3.2 เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร

3.3 เพื่อศึกษาอุปสรรคในการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร

3.4 เพื่อศึกษาความเข้าใจในเนื้อหาธรรมะของผู้เข้ารับการอบรมในโครงการค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร

3.5 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในโครงการค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษา 1) กระบวนการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร 2) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร 3) อุปสรรคในการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร 4) ความเข้าใจในเนื้อหาธรรมะของผู้เข้าอบรมในโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร 5) ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ โครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร หลักสูตรเข้าค่ายธรรมะ (พุทธบุตร) สำหรับนักเรียน หลักสูตร 3 วัน 2 คืน

ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ พระวิทยากร จำนวน 6 รูป กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนและนักศึกษาที่เคยเข้ารับการอบรมธรรมะในโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 400 คน จากโรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลวิทยา โรงเรียนวัชรวิทยา โรงเรียนบ้านเกศกาสกร โรงเรียนอนุบาลคลองขลุง และวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร

ขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 1 มีนาคม ถึง 31 พฤษภาคม 2560

6. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6.1 โครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชน หมายถึง หลักสูตรการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ที่จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ธรรมะแก่พุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนมี ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน ของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีพระวิทยากรเป็นผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรม

6.2 กระบวนการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ธรรมะ หมายถึง การสื่อสาร ของผู้ส่งสาร คือ พระวิทยากรผู้ทำหน้าที่อบรมของโครงการค่ายคุณธรรม จริยธรรม สาร หมายถึง เนื้อหาในการอบรม สื่อ หมายถึง ช่องทางในการอบรม และ ผู้รับสาร หมายถึง เด็กและเยาวชนที่เข้ามาเข้าโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรม

6.3 พระวิทยากร หมายถึง พระสงฆ์ในวัดไทรงาม (ป่า) ที่ทำหน้าที่ฝึกอบรม

6.4 เด็กและเยาวชน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษา อายุระหว่าง 13 ถึง 18 ปี ของโรงเรียนและวิทยาลัยในเขตจังหวัดกำแพงเพชร 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลวิทยา โรงเรียนวัชรวิทยา โรงเรียนบ้านเกศกาสร โรงเรียนอนุบาลคลองขลุง และวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชรที่เคยผ่านการอบรมนี้มาแล้ว 1 ครั้ง

6.5 กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะ หมายถึง วิธีการสื่อสารเนื้อหาธรรมะของพระวิทยากรที่ใช้สื่อสารกับผู้เข้าร่วมอบรมแล้วทำให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาธรรมะได้ดี มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้รับสารสนใจ ตั้งใจ และเข้าใจสารที่สื่อออกไปได้และนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติได้

6.6 อุปสรรคในการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะ หมายถึง สิ่งที่ทำให้การสื่อสารของผู้สื่อสาร (พระวิทยากร) และผู้รับสาร (เด็กและเยาวชน) ที่เข้าร่วมโครงการค่ายคุณธรรมจริยธรรม ของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ทั้งด้านผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร

6.7 ความเข้าใจในเนื้อหาธรรมะ หมายถึง ความรู้ ในเนื้อหาธรรมะที่ได้รับจากการอบรมโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6.8 ความพึงพอใจในเนื้อหาธรรมะ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ถูกใจ ของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อโครงการค่ายคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านพระวิทยากร ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ ด้านระยะเวลา และด้านสถานที่และความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม โดยวัดเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความเข้าใจมากที่สุด ระดับความเข้าใจมาก ระดับความเข้าใจปานกลาง ระดับความเข้าใจน้อย และระดับความเข้าใจน้อยที่สุด

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการสื่อสารธรรมะในโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชน ของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชร

7.2 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปพัฒนาหลักสูตรการจัดอบรมโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชน ของวัดไทรงาม (ป่า) จังหวัดกำแพงเพชรต่อไป